

PTE PMMIK BREUER MARCELL DOKTORI ISKOLA

TÖREDÉKEK A TÉRBEN TÉR A TÖREDÉKEKBEN

PHD ÉRTEKEZÉS

TÉZIS FÜZET

AZ ESZTERGOMI KIRÁLYI PALOTA ÉS VÁRKÁPOLNA FALKÉPTÖREDÉKEINEK ÉS FESTETT KÖVEINEK MODERN KUTATÁSA, RESTAURÁLÁSA. TECHNIKAI MÓDSZEREK A FALKÉP TÉRREL VALÓ KAPCSOLATÁNAK MEGHATÁROZÁSÁRA. A TÖREDÉKEK BEHELYEZÉSE ÉS VISSZAHATÁSA A KÁPOLNÁRA, MINT "BEMUTATÓ TÉRRE".

WIERDL ZSUZSANNA

2017

TÉMAVEZETŐ: BALOGH BALÁZS

1. AZ ÉRTEKEZÉS TÉMÁJA

Az értekezés témája, az esztergomi királyi palota és várkapolna falképtöredékeinek és festett köveinek modern kutatása, restaurálása. Technikai módszerek a falkép térrel való kapcsolatának meghatározására. A töredékek behelyezése és visszahatása a kápolnára, mint „bemutató térre“.

Egy másfél évtizedes restaurálási munka és kutatás – melyet a szerző maga végez és vezet- építészet - szempontú összegzése, melynek lényege a falképek és festett töredékek belső térrel való kapcsolatának összefüggése, egymásra hatása és bemutatása.

2. AZ ÉRTEKEZÉS FELÉPÍTÉSE

Az értekezés hat részre tagolt, az egyes fejezetekhez tartozó, a könnyebb olvashatóság miatt azok végén lévő képanyaggal, és ábrákkal.

Az első rész a témaválasztásról, a kutatás helyszínéről, kulturális és művészeti jelentőségéről, a régészeti ásatásokból előkerült leletek helyreállításáról valamint a kápolna és a freskók eddigi jellegzetességeiről szól.

A második az előzményekről, 1934-és 38 közötti restaurálásokról, Mauro Pellicoli szakmatörténeti jelentőségéről, az 1968 és 1970 közötti „műanyagos“ beavatkozásokról, a káros anyagokról, az egymásra rétegződő restaurálásokról szól, melyek végül elfedik az eredetét.

A harmadik fejezet a szerző kutatásainak módszereiről, a legújabb technikák- így a világon, falképeken először alkalmazott számítógépes fototechnikai rétegvizsgálat- alkalmazásának, az eredeti réteg meghatározásának, megismerésének, felkutatásának és feltárásának fontosságáról szól.

A negyedik fejezet a már feltárt „eredeti“ filozófikus taglalása, mint a legfontosabb kiindulópont egy restaurálás vagy helyreállítás során. Az „eredeti“ mint meghatározó erő, az abszolút érték ami mindig megkülönböztethető, kiemelendő és a legfontosabb bemutatandó az egységes tér kialakításakor.

Az ötödik fejezet a „bemutató tér“ jelenlegi kialakításáról, az eddigi cement és műanyagok helyetti természetes meszes alapú anyagok használatáról, szól. Felülvizsgálja a Lux-féle rekonstrukciós térkialakítást, de leginkább a festett töredékekhez való viszonyát. Elvezet ennek a

hát"tér"nek szükséges megváltoztatásához, a téglakezelés folyamatához, mely nemcsak anyagában, de vizuálisan is hozzájárult a mostani tér kialakításához. Kiemeli a falkép illetve festett töredékek és az őket befogadó, vagy „bemutató” tér kapcsolatának fontosságát, elválaszthatatlanságát, szükséges „együttkezelését”

A hatodik utolsó fejezet a fizikai és a szellemi rekonstrukció összefüggéseit elemzi. Az egyes darabokból kiinduló rekonstrukció az elméleti rekonstrukciót alakítja, és fordítva, a fizikai és szellemi folyamatok hatnak egymásra. A folyamatos restaurálás alatt folyamatosan alakul a szellemi rekonstrukció is, amely végül a töredékekhez legmegelőbben alakítja ki, formálja a teret.

3. A TUDOMÁNYOS ÚJDONSÁGOK, EREDMÉNYEK, TÉZISEK TÉZISEK:

1.TÉZIS AZ EREDETISÉG MINT MEGHATÁROZÓ ERŐ

Az 1938-as Lux Géza féle rekonstrukció térkialakításának, a falképtöredékekhez való viszonyának kritikai felülvizsgálata. A többszínű, tarka téglá használat kritikai értékelése az új eredmények, a megtisztított eredeti, középkori színvilág mint meghatározó művészeti érték mellett.

2. TÉZIS AZ EREDETISÉG MEGISMERÉSE MINT CÉL

Az eredetiség megismerése mint cél. A teljes feltárás, -illetve tisztítás- szükségessége. A restaurálási illetve teljes átfestési rétegek eltávolítása, ennek technikai, konzerválási és művészettörténeti „hozadéka”. A falfestmény vagy töredék mint forrásdokumentum.

3.TÉZIS A “BEMUTATÓ TÉR” MINT ÚJ FUNKCIÓ LÉTREHOZÁSA

Az újszerű régészeti-restaurálási eljárások építészeti aspektusa. A töredékek bemutatathatóságának visszahatása a tér bemutatására. A „bemutató tér”, mint új funkció létrehozása. Új funkciók lehetősége a bemutató tér kialakításában.

4. TÉZIS A FIZIKAI REKONSTRUKCIÓ HATÁSA A SZELLEMI REKONSTRUKCIÓRA

A fizikai rekonstrukció hatása a szellemi rekonstrukcióra. Az ásatási, festett kváderkövek rekonstrukciós behelyezése és módszertana. A tudományos analíziseken alapuló jelenetbeli összetartozásuk, és helymeghatározásuk. A különálló darabok eggyé tartozása, ami fizikailag valósul meg, majd visszahat a térre, új szellemiséggel tölti meg azt.

A SZERZŐ PUBLIKÁCIÓI (MTMT adatbázis alapján)

2016

Prokopp Mária, Konstantin Vukov, **Wierdl Zsuzsanna**

Egyéb szerzőség: Thomas Cooper (ford.);

From discovery to restoration: the history of the Hungarian medieval royal chapel in
Esztergom

¹ Budapest; Esztergom: Magyar Nemzeti Múzeum (MNM), 2016. 135 p.
(ISBN:978-615-5209-52-9)

Könyv/Szakkönyv/Tudományos

Wierdl Zsuzsanna

Szabizottsági beszámoló / Falkép restaurátori Szabizottság éves beszámolója – 2015

² ICOMOS HÍRADÓ: A MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYEI 24:(3) p. 9. (2016)
Link(ek): Matarka

Folyóiratcikk/Rövid közlemény/Tudományos

Wierdl Zsuzsanna

La restauration de l'allégorie des quatre vertus cardinales, Le palais archiepiscopal
d'Esztergom en Hongrie

In: Goven François (szerk.)

Monumental, n°2 - 2015. 128 p.

³ Paris: Éditions du Patrimoine, Centre des Monuments Nationaux, 2016. pp. 58-61.
(Monumental)

(ISBN:978-2-7577-0412-7)

Befoglaló mű link(ek): Egyéb URL

Könyvrészlet/Könyvfejezet/Tudományos

2015

Szabó Ferenc, **Zsuzsanna Wierdl**, Csuti Péter

LED Museum Lighting: Colour Quality and Artwork Preservation

In: Milene Gil

⁴ Milene Gil (szerk.)

Colours 2015: Bridging Science with Art. 121 p.

Konferencia helye, ideje: Évora, Portugália, 2015.09.24-2015.09.26. Évora: University of
Évora, 2015. p. 78. 1 p.

(Colours; 2015.)

1., Bridging Science with Art

(ISBN:978-989-20-5862-7)

Könyvrészlet/Absztrakt / Kivonat/Tudományos

2014

Prokopp Mária, Vukov Konstatntin, **Wierdl Zsuzsanna**

A feltárástól - az újjászületésig: az esztergomi királyi várkapolna története

Esztergom: Magyar Nemzeti Múzeum (MNM), 2014. 135 p.

5 (ISBN:978 615 5209 42 0)

Link(ek): Egyéb URL

Könyv/Szakkönyv/Tudományos

Wierdl Zsuzsanna

Beszámoló (8 képpel)

6 ICOMOS HÍRADÓ: A MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYEI 22:(5) pp. 2-3. (2014)

Link(ek): Teljes dokumentum, Matarka

Folyóiratcikk/Rövid közlemény/Tudományos

Wierdl Zsuzsanna

Eger

ICOMOS HÍRADÓ: A MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYEI 22:(4) pp. 23-24.

7 (2014)

Link(ek): Teljes dokumentum, Matarka

Folyóiratcikk/Összefoglaló cikk/Tudományos

Wierdl Zsuzsanna

A bordák szépsége (10 képpel)

8 ICOMOS HÍRADÓ: A MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYEI 22:(1) pp. 4-6. (2014)

Link(ek): Teljes dokumentum, Matarka

Folyóiratcikk/Szakcikk/Tudományos

Wierdl Zsuzsanna

A bordák szépsége

9 ÉPÍTÉS 2014:(4) pp. 10-11. (2014)

Link(ek): Teljes dokumentum

Folyóiratcikk/Utánközlés/Tudományos

2013

Wierdl Zsuzsanna

Falképpel Szakbizottság éves beszámolója

- 10 ICOMOS HÍRADÓ: A MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYEI 21:(3) p. 22. (2013)
Link(ek): Teljes dokumentum, Matarka
Folyóiratcikk/Rövid közlemény/Tudományos

2012

Wierdl Zsuzsanna

Alelnöki beszámoló 2009–2012 – Szakbizottságok (1 képpel)

- 11 ICOMOS HÍRADÓ: A MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYEI 20:(3) pp. 9-10.
(2012)
Link(ek): Teljes dokumentum, Matarka
Folyóiratcikk/Rövid közlemény/Tudományos

Wierdl Zsuzsanna

Chi è l'autore del dipinto murale delle "Virtù" dello studiolo rinascimentale del palazzo reale di Esztergom?

- 12 RIVISTA DI STUDI UNGHERESI (11) pp. 136-152. (2012)
Link(ek): Teljes dokumentum
Folyóiratcikk/Szakcikk/Tudományos

2011

Wierdl Zsuzsanna

Beszámoló az ICOMOS Nemzetközi Falkép Szakbizottságának firenzei üléséről (2 képpel)

- 13 ICOMOS HÍRADÓ: A MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYEI 19:(6) pp. 11-12.
(2011)
Link(ek): Teljes dokumentum, Matarka
Folyóiratcikk/Összefoglaló cikk/Tudományos

Wierdl Zsuzsanna

Nuovi risultati sul restauro degli affreschi quattrocenteschi dello Studiolo del Palazzo

- 14 Arcivescovile di Esztergom
In: Farbaký Péter, Waldman Louis A (szerk.)
Italy and Hungary. Humanism and Art in the Early Renaissance: Acts of an International

Conference, Florence, Villa I Tatti, June 6–8, 2007. 772 p.
Cambridge (MA): Harvard University Press, 2011. pp. 316-342.
(Villa I Tatti Series; 27.)
(ISBN:9780674063464)
Befoglaló mű link(ek): Egyéb URL
Könyvrészlet/Szaktanulmány/Tudományos
Független idéző : 1 Összesen: 1

2009

Wierdl Zsuzsanna

A legkisebb fiú

In: Tüskés Anna, Kerny Terézia (szerk.)

Omnis creatura significans: Tanulmányok Prokopp Mária 70. születésnapjára. [Essays in Honour of Mária Prokopp]. 445 p.

15 Budapest: CentrArt Egyesület, 2009. p. 19.

(ISBN:9789630665025)

Link(ek): Egyéb URL

Befoglaló mű link(ek): OSZK, Teljes dokumentum, Egyéb URL

Könyvrészlet/Esszé/Tudományos

Wierdl Zsuzsanna

Saint-Germain-des-Prés, Chartres, kontra Esztergom

In: Tüskés Anna, Kerny Terézia (szerk.)

Omnis creatura significans: Tanulmányok Prokopp Mária 70. születésnapjára. [Essays in Honour of Mária Prokopp]. 445 p.

16 Budapest: CentrArt Egyesület, 2009. pp. 415-416.

(ISBN:9789630665025)

Link(ek): Egyéb URL

Befoglaló mű link(ek): OSZK, Teljes dokumentum, Egyéb URL

Könyvrészlet/Könyvfejezet/Tudományos

Wierdl Zsuzsanna

Az esztergomi palota reneszánsz Studiójában lévő falképek restaurálása: Az 1938-ban leválasztott Mars szekér töredékek restaurálása

17 In: Buzás G, Orosz K, Vasáros ZS (szerk.)

Reneszánsz látványtár: virtuális utazás a múltba : kiállítási katalógus és tanulmánykötet.
720 p.

Budapest: Magyar Nemzeti Múzeum (MNM), 2009. pp. 305-309.

(ISBN:978-963-7061-56-1)

Befoglaló mű link(ek): MTMT közlemény, OSZK

Könyvrészlet/Szaktanulmány/Tudományos

WIERDL ZSUZSANNA

340 évig a föld alatt: Mi történt 2000-ig? A 2000 előtti restaurálások

In: **Wierdl Zsuzsanna**, Vukov Konstantin, Prokopp Mária

Wierdl Zsuzsanna (szerk.)

Egyéb szerző ség: Buffagni Patrícia, Vízi Krisztina (ford.); Huszár Orsolya (sajtó alá rend.);

18 AZ ERÉNYEK NYOMÁBAN: Botticelli. Budapest: Studiolo Bt., 2009. pp. 27-34.

(ISBN:978-963-06-8322-7)

Befoglaló mű link(ek): Egyéb URL

Könyvrészlet/Könyvfejezet/Tudományos

(tévesen "Studiolo Bt" nek jelölve ! Kiadó: STUDIOLO)

Wierdl Zsuzsanna, Vukov Konstantin, Prokopp Mária

Wierdl Zsuzsanna (szerk.)

Egyéb szerző ség: Buffagni Patrícia, Vízi Krisztina (ford.); Huszár Orsolya (sajtó alá rend.);

AZ ERÉNYEK NYOMÁBAN: Botticelli

19 Budapest: Studiolo, 2009. Kiadó:STUDIOLO

(ISBN:978-963-06-8322-7)

Link(ek): Egyéb URL

Könyv/Szakkönyv/Tudományos

Wierdl Zsuzsanna

A felújított Borromini-loggia

20 ÉPÍTÉSZFÓRUM 2009: Paper 2009 aug 10. (2009)

Link(ek): Teljes dokumentum

Folyóiratcikk/Rövid közlemény/Közérdekű

Wierdl Zsuzsanna

Miért éppen Botticelli ?

In: **Wierdl Zsuzsanna**, Vukov Konstantin, Prokopp Mária

Wierdl Zsuzsanna (szerk.)

21 Egyéb szerző ség: Buffagni Patrícia, Vízi Krisztina (ford.); Huszár Orsolya (sajtó alá rend.);

AZ ERÉNYEK NYOMÁBAN: Botticelli. Budapest: STUDIOLO, 2009. pp. 35-84.

(ISBN:978-963-06-8322-7)

Befoglaló mű link(ek): Egyéb URL

Könyvrészlet/Könyvfejezet/Tudományos

2008

Wierdl Zsuzsanna

Falkép- restaurátori Szakbizottság beszámolója

22 ICOMOS HÍRADÓ: A MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYEI 16:(3) p. 10. (2008)

Link(ek): Teljes dokumentum, Matarka

Folyóiratcikk/Rövid közlemény/Tudományos

Wierdl Zsuzsanna

Az esztergomi oroszán freskó-töredék restaurálása

ÖRÖKSÉG: A KULTÚRÁLIS ÖRÖKSÉGVÉDELMI HIVATAL TÁJÉKOZTATÓ FOLYÓIRATA

23 XII:(1) pp. 5-6. (2008)

Link(ek): Teljes dokumentum

Folyóiratcikk/Rövid közlemény/Közérdekű

Wierdl Zsuzsanna

„Csak le ne írják hogy Botticelli...”

ÖRÖKSÉG: A KULTÚRÁLIS ÖRÖKSÉGVÉDELMI HIVATAL TÁJÉKOZTATÓ FOLYÓIRATA

24 XII:(2) pp. 13-14. (2008)

Link(ek): Teljes dokumentum

Folyóiratcikk/Rövid közlemény/Tudományos

2007

Wierdl Zsuzsanna

Falkép – Restaurátori Szakbizottság 2007. évi beszámolója

ICOMOS HÍRADÓ: A MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYEI 15:(5) pp. 5-6.

25 (2007)

Link(ek): Teljes dokumentum, Matarka

Folyóiratcikk/Rövid közlemény/Tudományos

Wierdl Zsuzsanna

Prokopp Mária, Paniccia Monica, Római Magyar Akadémia (szerk.)

26 Chi ha dipinto l'affresco "Temperanza" del Palazzo Reale di Esztergom?: nuovi risultati dalla ricerca sull'arte rinascimentale ungherese

Róma: Accademia d'Ungheria in Roma, 2007. 19 p.

Link(ek): Egyéb URL

Könyv/Forráskiadás/Tudományos

Wierdl Zsuzsanna

A Santo Stefano Rotondo Szent István Kápolnája

27 ÉPÍTÉSZFÓRUM 2007: Paper 2007 jan 9. (2007)

Link(ek): Teljes dokumentum

Folyóiratcikk/Rövid közlemény/Közérdekű

2005

Wierdl Zsuzsanna

"The restoration of the medieval and renaissance frescoes in Esztergom's Royal Chapel and the Vitéz János Studiolo"

In: Kovács Erzsébet (szerk.)

The Venice Charter - La Charte de Venise - A Velencei karta. Konferencia helye, ideje:

28 Budapest, Magyarország, 2004.05.22-2004.05.27. Budapest: Építésügyi Tájékoztatósi

Központ (ÉTK), 2005. p. 212.

(Monuments and Sites / Monuments et sites; XI.)

(ISBN:963 513 186 0)

Befoglaló mű link(ek): Egyéb URL

Könyvrészlet/Könyvfejezet/Tudományos

2004

Wierdl Zsuzsa

Az esztergomi Királyi Kápolna és a Vitéz János Studiolo középkori és reneszánsz freskóinak restaurálása

29 MŰ EMLÉKVÉDELEM 48:(KInsz) p. 50. (2004)

Link(ek): Matarka

Folyóiratcikk/Rövid közlemény/Tudományos

Wierdl Zsuzsa

The restoration of the medieval and renaissance frescoes in Esztergom's Royal Chapel and the Vitéz János Studiolo

30 MŰ EMLÉKVÉDELEM 48:(KInsz) p. 182. (2004)

Link(ek): Matarka

Folyóiratcikk/Rövid közlemény/Tudományos

2003

Wierdl Zsuzsanna

Gli affreschi rinascimentali di Esztergom. Dai restauri di Mauro Pellicoli agli interventi attuali

ARTE LOMBARDA: RIVISTA DI STORIA DELL'ARTE 139:(3) pp. 177-184. (2003)

Link(ek): Kiadónál

Folyóiratcikk/Szakcikk/Tudományos

Abstract This contribution presents the results that emerged so far from restoration work on surviving frescoes in the royal palace in Esztergom, among the most important medieval and Renaissance complexes in Hungary. Carried out under the guidance of the author, they mainly concern the frescoes located in the royal chapel, which can be dated between 1180 and the XIV century, and those with the allegories of the Virtues, dated to 1466-1467 and attributed by Prokopp to a painter of the circle of Filippo Lippi. These were located in the studiolo of János Vitéz, archbishop of Esztergom and humanist of European fame. The first restoration project carried out between 1935 and 1937 under the direction of the Italian Mauro Pellicoli was of great importance: in fact, he considered the lacunae and stratifications as a historical part of the work of art, and thus thought they should be saved in their entirety and complexity. Instead, the interventions carried out in the second half of the century were less cautious, to the extent that in the nineties, the national commission for artistic monuments started up scientific research that culminated in the present restoration work that is aimed at eliminating the repainting, retouching and stuccoing that make it difficult to analyse the original surfaces that can still be reached, in order to recover the results obtained by Pellicoli.

2002

Wierdl Zsuzsanna

Az esztergomi magyar királyi kápolna és palota freskóinak restaurálása

MŰ EMLÉKVÉDELEM 46:(4) pp. 209-216. (2002)

32 Link(ek): Egyéb URL, Matarka

Folyóiratcikk/Szakcikk/Tudományos

Wierdl Zsuzsanna

Az Esztergomi királyi Kápolna

33 KRÓNIKÁS: A NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTERIUMÁNAK LAPJA 2002:(2) pp. 36-37. (2002)

Folyóiratcikk/Rövid közlemény/Ismeretterjesztő

Wierdl Zsuzsanna

Az esztergomi magyar királyi kápolna freskóinak restaurálása
34 MÚZEUMI HÍRLEVÉL (BUDAPEST) XXIII:(5) pp. 163-164. (2002)
Folyóiratcikk/Rövid közlemény/Tudományos

Wierdl Zsuzsanna

New materials and safeguarding of cultural heritage, Studiolo
In: DRDÁCKÝ Miloš (szerk.)
Applied research of conservation materials, ARCCHIP: Ariadne - 10. Konferencia helye,
35 ideje: Prága, Csehország, 2002.04.22-2002.04.28. [s. I.] - Nemzetközi: Paper w10. 6 p.
Link(ek): Teljes dokumentum
Befoglaló mű link(ek): Egyéb URL
Egyéb konferenciaközlemény/Konferenciaközlemény/Tudományos

2000

Wierdl Zsuzsanna

UNESCO világörökség : Matera, a "kövek városa"
36 MŰ EMLÉKVÉDELEM 44:(3) pp. 156-162. (2000)
Link(ek): Egyéb URL, Matarka
Folyóiratcikk/Szakcikk/Tudományos

1994

Wierdl Zsuzsa

A Győri Bencés Rendház lépcsőházi freskósorozatának feltárása, restaurálása: Ordo
Sancti Benedicti Congregatio Hungariae Rendház, Mária sorozat
37 MŰ TÁRGYVÉDELEM 1994:(23) pp. 95-102. (1994)
Link(ek): Matarka
Folyóiratcikk/Szakcikk/Tudományos

1993

Wierdl Zsuzsa

Téli mesék
38 Budapest: Új Esély Kiadó, 1993. 32 p.
(ISBN:963-7828-19-2)
Link(ek): OSZK, Egyéb URL
Könyv/Nem besorolt/Ismeretterjesztő

1988

Wierdl Zsuzsanna

Infravörös vizsgálatok hazai lehetőségei és határai

22 p.

39 Magyar Képzőművészeti Főiskola

Benyújtás éve: 1988. Védés éve: 1988.

Megjelenés/Fokozatszerzés éve: 1988.

Link(ek): Egyéb URL

Disszertáció/Nem besorolt/Tudományos